



Vår ref.: 2002/1141

Dato: 5. februar 2003

■ **Sonans Privat Gymnas - konkurranseloven § 2-2 d) - offentlig tilskudd til private videregående skoler**

Konkurransetilsynet skal med hjemmel i konkurranseloven § 2-2 d) påpeke konkurranseregulerende virkninger av offentlige tiltak, eventuelt ved å fremme forslag med sikte på å forsterke konkurransen og lette adgangen for nye konkurrenter.

Med bakgrunn i dette ber vi om at Arbeids- og administrasjonsdepartementet vurderer å ta opp nedenfor nevnte problemstilling med Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) med sikte på å få fremskyndet revisjonen av dagens godkjenningsordning for private videregående skoler.

Bakgrunn

Konkurransetilsynet er blitt kontaktet av Sonans Privat Gymnas (Sonans) vedrørende problemer rundt tildeling av offentlig tilskudd til privatskoler med videregående opplæring. Det ble holdt et møte med Sonans den 1. oktober 2002. Skolen var særlig bekymret for konkurransen mellom privatskoler i Bergen. Sonans redegjorde nærmere for de konkurransevridende virkningene av UFDs avslag på søknaden om tilskudd i brev til Konkurransetilsynet av 18. oktober 2002. Sonans har også klaget til UFD på departementets vedtak om å ikke gi skolen tilskudd i brev av 30. september 2002.

Tilsynet har videre mottatt kopi av brev til UFD fra privatskolen Intensivgymnaset (en skole i Bergen som har mottatt tilskudd siden august 2000), hvor Intensivgymnaset kommenterer Sonans' klage til Konkurransetilsynet, samt kommer med andre uttalelser vedrørende privatskoler og tilskuddsordninger. Tilsynet har i tillegg innhentet ytterligere opplysninger om markedet fra både UFD, Sonans og Intensivgymnaset.

Sonans Privat Gymnas og Intensivgymnaset

Sonans

Sonans er en del av en kjede med flere undervisningssteder i Norge. Sonans i Bergen er en av de største skolene i sitt slag og har eksistert i 11 år. Sonans hevder å være en foregangsskole innen e-læring (nettbasert læring), og at skolen baserer sin undervisning på en blanding av IKT, individuell tilpasning og veiledning (klasseromsundervisning). Skolen tilbyr 25 fag på videregående nivå gjennom undervisningsplattformen EdOnWeb.

Sonans i Bergen har undervist 5368 elever siden 1991 og har for tiden 217 elever. Sonans fikk ikke statsstøtte som en faglig/pedagogisk skole, jf. privatskoleloven § 3 b.

Intensivgymnaset

Intensivgymnaset er en privatskole som tilbyr undervisning på videregående skole nivå. Skolen er lokalisert i Bergen. Intensivgymnaset har i sine grunnregler § 2 som basis og formål at "skolen bygger sin virksomhet på den kristne tro slik den er uttrykt i Den hellige skrift". Intensivgymnaset opplyser at skolen for tiden har 205 helårselever (antall delkurselever omregnet til helårselever). Skolen har fått statsstøtte på religiøst/etisk grunnlag, jf. privatskoleloven § 3 a.

Konkurransemessige problemer

Sonans hevder at det oppstår konkurransemessige problemer som en følge av dagens regelverk for tildeling av statstøtte til privatskoler. Sonans viser til konkurransevidningene som har oppstått i Bergen ved at Intensivgymnaset har fått godkjent sin søknad om statsstøtte, mens Sonans har fått avslag på sin søknad. Intensivgymnaset kan dermed tilby en lavere studieavgift til sine elever, slik at flere velger Intensivgymnaset fremfor Sonans. Sonans mener at de to skolene i stor grad konkurrerer om de samme elevene.

Sonans hevder at dagens forvaltningspraksis innebærer at det er svært vanskelig å få godkjent alternative skoler på faglig-pedagogisk grunnlag, men at kristen-etiske skoler lettere får godkjenning og dermed statsstøtte.

Sonans ønsker en praksis hvor det ikke er skolens formålsbestemmelse, men derimot kvaliteten på undervisningen som er det viktigste i vurderingene fra UFD om en skole skal få statsstøtte.

Forholdet til ny privatskolelov

I Ot. prp. nr. 33 (2002-2003) har UFD fremmet forslag til ny lov om frittstående skoler (friskoleloven) som skal erstatte gjeldende privatskolelov. UFDs forslag innebærer at kvaliteten på undervisningen skal bli viktigere enn formålet med undervisningen når det gjelder tildeling av statsstøtte. Det foreslås imidlertid kun endringer i kriteriene for tildeling av tilskudd for grunnskolen, og ikke for den videregående skolen.

I forslaget til ny lov er de mest vesentlige endringene at kravet til formål i privatskoleloven § 3 fjernes for grunnskolen, jf. utkastet § 2-1. Kravet erstattes med et krav til innhold og kvalitet. UFD foreslår også at det innføres en rett til godkjenning for søkere som oppfyller kravene i loven og at retten til godkjenning er betinget av at godkjenningen ikke medfører "vesentlige negative følger for vertskommunen".

I begrunnelsen for forslaget heter det blant annet at en økt etablering av ulike typer frittstående grunnskoler kan bidra til å øke mangfoldet innenfor grunnskoleopplæringen, noe som igjen kan bidra til å øke den reelle valgfriheten for foreldre og barn. Det blir også lagt vekt på at endring i regelverket vil føre til en større grad av forutberegnelighet for skolene som skal søke om godkjenning.

Det fremgår av utkastet § 2-2 at gjeldende regler for tildeling av statstilskudd til videregående skoler videreføres. I proposisjonen sies det at departementet ikke foreslår

endringer i godkjenningskriteriene for videregående skoler i denne omgang, fordi arbeidet på dette området blant annet bør sees i sammenheng med lov om folkehøgskoler og ny lov om fagskoleutdanning.

Tilsynet har fått opplyst fra UFD at departementet ikke har noen konkrete planer om å foreslå endringer i godkjenningskriteriene for videregående skoler.

Konkurransetilsynets anbefaling

Konkurransen i markedet for videregående opplæring skjer på både pris og kvalitet. Offentlige tilskudd kan føre til at enkelte skoler enten kan operere med lavere priser og/eller investere i økt kvalitet på sitt undervisningstilbud. Dette gir privatskoler som får offentlige tilskudd et konkurransefortrinn overfor andre privatskoler.

Konkurransetilsynet antar at en endring av kriteriene for tildeling av statstilskudd til videregående skoler, på samme måte som UFDs forslag til endringer for grunnskolen, vil føre til mer likeverdige konkurranseforhold for aktørene i dette markedet. En slik endring vil også kunne bidra til en bedre utnyttelse av samfunnets ressurser i tråd med konkurranselovens formål jf. krrl. § 1-1.

Konkurransetilsynet ber derfor Arbeids- og administrasjonsdepartementet vurdere å ta opp denne saken med Utdannings- og forskningsdepartementet med sikte på å få fremskyndet en revisjon av godkjenningskriteriene også for private videregående skoler.